

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru controlul constituționalității art.5 alin.(5) din Legea
privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 martie 1993*,
introdus prin Legea nr. 620-XIII din 31 octombrie 1995,**
cu modificările și completările ulterioare

Nr.27 din 22.06.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.77/27 din 04.07.2000

* * *

* Monitor, 1993, nr.5, art.126.
** M. O., 1995, nr. 71-72, art. 819.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Gheorghe SUSARENCO - președinte
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător
cu participarea greșierului Aliona Balaban, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, în lipsa motivată a deputatului în Parlament Victor Cecan, președintele Comisiei pentru control și petiții, autorul sesizării, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art. 4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității art. 5 alin.(5) din Legea privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 martie 1993, introdus prin Legea nr. 620-XIII din 31 octombrie 1995, cu modificările și completările ulterioare.

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Victor Cecan, depusă în conformitate cu art.24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Prin decizia Curții Constituționale din 27 martie 2000 sesizarea a fost admisă pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării prealabile au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Justiției, Ministerului Educației și Științei.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorii-raportori și argumentele expuse de reprezentantul Parlamentului,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

a c o n s t a t a t :

1. La 31 octombrie 1995 Parlamentul a adoptat Legea nr. 620-XIII "Pentru modificarea și completarea Legii privatizării fondului de locuințe", prin care art.5 din Legea privatizării fondului de locuințe a fost completat cu alin.(5), sublineatul întâi al căruia stipulează următoarele: prin derogare de la prevederile alineatului (2) referitor la privatizarea căminelor, se admite privatizarea încăperilor de locuit în căminele de tip cameră (cu excepția încăperilor de locuit în căminele pentru studenți și elevi ai instituțiilor de învățămînt de toate nivelurile și căminelor de tip pat-loc și pat-cameră) cu condiția că cel puțin 60 procente din locatarii de răspundere ai încăperilor de locuit la adunarea generală și-au exprimat în scris dorința de a le privatiza.

La 26 decembrie 1996, prin Legea nr. 1069-XIII***, Parlamentul a

introdus interdicția de privatizare a căminelor aflate la balanța instituțiilor de ocrotire a sănătății, iar prin Legea nr.225-XIV din 16 decembrie 1998**** a exclus textul "pentru studenți și elevi ai...". De fapt, modificările operate prin Legea nr. 225-XIV au lărgit cercul subiecților asupra cărora se extinde interdicția de privatizare a spațiului locativ din cămine, sub incidența acestor dispoziții nimerind toate categoriile de locatari din căminele instituțiilor de învățămînt de toate nivelurile.

*** M.O., 1997, nr.9, art.109.

**** M.O., 1999, nr.39-41, art. 163.

2. Autorul sesizării, invocînd art.9 alin.(1), art.16 alin.(2), art.46 alin.(1) și art. 54 alin.(1) din Constituție, consideră că prin sublineatul întîi din art.5 alin.(5) din Legea privatizării fondului de locuințe legislatorul a restrîns exercițiul unor drepturi fundamentale ale unei categorii de cetățeni, și anume dreptul la proprietatea privată, constituționalmente garantat de stat, și a încălcat principiul egalității cetățenilor în fața legii.

În opinia autorului, restrîngerea menționată nu corelează cu prevederile art.54 din Constituție .

3. Examinînd argumentele expuse în ședință, punctele de vedere solicitate în procesul examinării prealabile a sesizării și raportînd prevederile contestate la dispozițiile constituționale, Curtea reține următoarele.

Argumentele de neconstituționalitate, invocate de autor în sesizare, țin de domeniul aplicării principiilor constituționale privind drepturile fundamentale ale cetățenilor, inclusiv aplicarea principiului egalității cetățenilor în fața legii.

Republica Moldova, potrivit art.1 alin. (3) din Constituție, este un stat de drept, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Constituția Republicii Moldova, enunțînd principiile fundamentale ale universalității și egalității drepturilor și libertăților cetățenești, stabilește în art.15 că cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

În contextul caracterului, universal al drepturilor și libertăților, este de menționat că, în temeiul art.16 din Constituție, toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă , naționalitate, origine etnică , limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială, statul asumîndu-și sarcina primordială de respectare și ocrotire a persoanei.

Prin derogare de la principiile constituționale general recunoscute, potrivit art.54 din Constituție, se admite restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea anchetei penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori avarii. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Legea privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 martie 1993* , avînd ca scop realizarea dreptului cetățenilor Republicii Moldova de a-și alege liber modalitatea de satisfacere a necesităților locative, stabilește principiile și condițiile de bază ale privatizării fondului de locuințe. Potrivit art.5 alin.(1) din această lege, cetățenii Republicii Moldova pot cumpăra sau primi cu titlu gratuit în

proprietate privată în special locuințele în care aceștia trăiesc și care aparțin fondului de stat și celui public, asupra căruia statul și-a declarat dreptul de proprietate, precum și în imobilele ce aparțin unităților, indiferent dacă aceste unități sînt incluse în listele de privatizare. În alin.(2) din același articol (modificat prin Legea nr.462-XIII din 18 mai 1995**) au fost stabilite unele restricții asupra dreptului de privatizare a spațiului locativ. Astfel, nu pot fi vîndute sau transmise cu titlu gratuit în proprietate privată imobilele care se află în orașele militare de tip închis, căminele, locuințele de serviciu (ai căror locatari au lucrat mai puțin de 10 ani la unitatea respectivă), locuințele avariate și ireparabile, casele ce urmează a fi demolate.

* Republicată. M.O., 2000, nr.5-7, art.37.

** M.O., 1995, nr.35, art.393.

Legea nr.620-XIII din 31 octombrie 1995, prin care art.5 din Legea privatizării fondului de locuințe a fost completat cu alin.(5), admite privatizarea încăperilor de locuit în căminele de tip cameră, exceptînd căminele studențești și pentru elevi, căminele de tip pat-loc și pat-cameră.

În procesul examinării cauzei Curtea a constatat că legile nr.1069-XIII din 26 decembrie 1996 și nr.225-XIV din 16 decembrie 1998, prin care au fost operate modificări în acest alineat, privesc locatarii căminelor instituțiilor de învățămînt de toate nivelurile și ai căminelor aflate la balanța instituțiilor de ocrotire a sănătății de dreptul de a privatiza spațiul locativ ocupat de ei.

La 27 octombrie 1997, prin Hotărîrea nr.28***, Curtea a declarat neconstituțională Legea nr.1069-XIII din 26 decembrie 1996, prin care în alineatul (5) a fost introdusă sintagma: "căminelor, aflate la balanța instituțiilor de ocrotire a sănătății".

*** M.O., 1997, nr.76, art.30.

În temeiul art.6 alin.(2) și (3) din Codul jurisdicției constituționale, potrivit căruia Curtea Constituțională își stabilește ea însăși limitele de competență și poate extinde obiectul controlului constituționalității, Curtea supune controlului constituționalității și Legea nr.225-XIV din 16 decembrie 1998, prin care a fost suprimat dreptul locatarilor căminelor instituțiilor de învățămînt de toate nivelurile de a privatiza spațiul locativ.

Astfel, art.5 alin.(5) subalineatul întîi din Legea privatizării fondului de locuințe, introdus prin Legea nr.620-XIII și modificat prin legile nr.1069-XIII și nr.225-XIV, prin derogare de la art.54 din Constituție, a restrîns exercițiul dreptului unei categorii de cetățeni la privatizarea spațiului locativ, drept declarat și garantat prin lege.

Curtea menționează că în procesul examinării cauzei n-a fost constatată nici una din situațiile prevăzute la art. 54 din Constituție, care să justifice restrîngerea de către legislativ a exercițiului dreptului locatarilor căminelor instituțiilor de învățămînt de toate nivelurile de a privatiza spațiul locativ. Instituirea acestor restricții poate fi calificată drept o violare a dispozițiilor constituționale, prin care se garantează exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale.

În lumina celor enunțate, Curtea Constituțională relevă că restricțiile instituite asupra exercitării dreptului de privatizare a spațiului locativ exced prevederilor constituționale și legislative în vigoare, sînt în contradicție cu prevederile art.1 alin.(3), art.15,

art.16 și 54 din Constituție și urmează a fi declarate neconstituționale.
Pentru considerentele expuse, în temeiul art.140 din Constituție,
art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.6 și art.62
lit.a) din Codul jurisdicției constituționale,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Declară neconstituționale:

- Legea nr. 225-XIV din 16 decembrie 1998 "Pentru modificarea art. 5
din Legea privatizării fondului de locuințe";

- sintagma "...încăperilor de locuit în căminele instituțiilor de
învățământ de toate nivelurile " din art.5 alin.(5) sublineatul întâi
din Legea privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 martie
1993, introdus prin Legea nr.620-XIII din 31 octombrie 1995, cu
modificările și completările ulterioare.

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data
adoptării, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în
Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE

Gheorghe SUSARENCO

Chișinău, 22 iunie 2000.

Nr. 27.